

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 13 0 К 001339 14 Кжк
Бања Лука, 24.03.2015. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Драгомира Миљевића, као предсједника вијећа, Даниеле Миловановић и Горане Микеш, као чланова вијећа, уз учешће записничара Соње Матић, у кривичном предмету против оптуженог И.П., због кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, одлучујући о жалбама окружног тужиоца у Добоју и браниоца оптуженог, адвоката К.З. из С., изјављеним против пресуде Окружног суда у Добоју број 13 0 К 001339 13 К 2 од 24.02.2014. године, након одржаног претреса коме су присуствовали републички тужилац Бранко Митровић, оптужени и његов бранилац, дана 24.03.2015. године, донио је и јавно објавио

П Р Е С У Д У

Одбија се као неоснована жалба браниоца оптуженог И.П., док се уважавањем жалбе окружног тужиоца у Добоју, преиначава пресуда Окружног суда у Добоју број 13 0 К 001339 13 К 2 од 24.02.2014. године и суди

ОПТУЖЕНИ: И.П., син И. и мајке И. рођене В., рођен ... године у Б., Општина Д., настањен у С.Б., Улица ..., РХ, завршио средњу пољопривредно техничку школу, ожењен, отац троје дјеце, једно млдб., власник трговачког обрта И.М. у С.Б., Хрват, држављанин БиХ и РХ, до сада неосуђиван, не води се други кривични поступак

КРИВ ЈЕ

Што је:

Кршећи правила Међународног права, садржана у члану 3. став 1. тачка 1. под а) и ц), Четврте женевске конвенције о заштити грађанских лица за вријеме рата од 12. августа 1949. године, члану 13. став 2. у вези са чланом 4. став 1. и 2. тачка а) и е) Допунског протокола уз наведену конвенцију о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба, од 08. јуна 1977. године, (Протокол II), за вријеме оружаног сукоба који се у времену од прве половине априла 1992. године, па најкасније до краја новембра 1995. године, одвијао на простору БиХ, између организованих оружаних снага ВРС, с једне стране и А БиХ и ХВО, с друге стране, као припадник 103 Д. бригаде, ХВО (у даљем тексту ХВО), према лицима

која не учествују непосредно у непријатељствима, и у односу на која се мора поступати у свакој прилици човјечно, свјесно и вољно према цивилним лицима, након њиховог привођења, на подручју Општине Д., примјењивао мјере застрашивања, те нарушавао њихов тјелесни интегритет физичким злостављањем, на начин да је:

1. Дана, 28. априла 1992. године, у вечерњим часовима, након што је из просторије Дома ..., гдје је био затворен у непознати објекат, доведен оштећени Ж.С., оптужени, незадовољан, током испитивања, одговорима оштећеног, у више наврата давао знак руком непознатим припадницима ХВО, да га физички злостављају, што ови и чине, на начин да су оштећеног тукли рукама и ногама у временском трајању више од једног часа, нарушавајући на тај начин његов тјелесни интегритет, физичким злостављањем, да би му у једном тренутку, један припадник ХВО, уским бодежом прешао преко врата, а затим уперео пиштољ непознате марке у његову главу, повлачећи обарач више пута, правећи тзв. "руски рулет", па када се с тим није задовољио, из пиштоља марке "Заги", испалио један метак поред ногу оштећеног, примјењујући према истом мјере застрашивања.

2. Дана 07. маја 1992. године, у просторијама Дома ... у Д., гдје је био затворен оштећени Б.Т., оптужени оштећеном у руке даје двије свијеће које су биле упалене рекавши му том приликом „ако се ове свијеће угасе угасиће се и твој живот“, а затим га почиње физички злостављати ударајући га стиснутим песницама у предјелу главе, груди и стомака, те га у једном тренутку дршком од ножа удара у предјелу главе, од којих удараца је оштећени пао на под, па га у тој прилици оптужени наставља и даље тући ногама на којима је имао војничке чизме, да би потом, док је још оштећени лежао на поду, истог рукама снажно ухватио и стегао око врата, посљедицом чега је оштећени Т. изгубио свијест, нарушавајући на тај начин његов тјелесни интегритет физичким злостављањем.

3. Дана, 09. маја 1992. године или приближно том датуму, оптужени је са више за сада непознатих припадника ХВО-а, у непознатом објекту у Д., свјесно и вољно наносио физичку и психичку бол оштећеном Ж.С., нарушавајући на тај начин његов тјелесни интегритет, на начин што је током испитивања оштећеног од стране лица које се представило као службено лице из С.Б., незадовољан одговором оштећеног на једно од постављених питања, истог почео снажно ударати ногама и рукама, у чему су му се придружили и непознати припадници ХВО-а.

4. У другој половини маја или почетком јуна 1992. године у тзв. хангару Р. у Д. у коме се налазило више затворених цивилних лица Српске националности, међу којима су били В.М. и Р.С., исте физички злостављао, а посебно В.М., којег је ударао палицом и кундаком пушке у предјелу главе и рамена, а када би оштећени М. пао, шутирао би га ногом, те на тај начин, наношењем снажног тјелесног и душевног бола, нарушио његов тјелесни интегритет физичким злостављањем.

5. У другој половини јуна 1992. године у непознатом објекту на подручју Општине Д., након што је из хангара Р. доведен оштећени Ж.С., током испитивања оштећеног, у једном тренутку, руком дао знак једном за сада непознатом припаднику ХВО-а, да физички злоставља оштећеног, што овај и

чини, посљедицом чега је, оштећеном, кроз физичке патње, нарушио његов тјелесни интегритет.

Дакле, за вријеме оружаног сукоба, кршећи правила међународног права, према цивилима примјењивао мјере застрашивања и нарушавао њихов тјелесни интегритет, физичким злостављањем,

Чиме је починио кривично дјело ратног злочина против цивилног становништва, из члана 142. став 1. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије,

па га суд за почињено кривично дјело, примјеном наведеног законског прописа и примјеном одредбе члана 42. став 2. и 43. став 1. тачка 1. Кривичног закона СФРЈ,

О С У Ћ У Ј Е НА КАЗНУ ЗАТВОРА У ТРАЈАЊУ ОД 4 (четири) ГОДИНЕ

На основу члана 108. став 3. Закона о кривичном поступку Републике Српске оштећени се упућују да свој имовинско-правни захтјев остварују у парничном поступку.

На основу члана 99. став 1. Закона о кривичном поступку Републике Српске оптужени се обавезује да накнади трошкове кривичног поступка у износу од 643,80 КМ и паушални износ од 300,00 КМ, све у року од 30 дана од дана правоснажности пресуде под пријетњом извршења.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Окружног суда у Добоју број 13 0 К 001339 13 К 2 од 24.02.2014. године, оптужени И.П. оглашен је кривим због кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (у даљем тексту: КЗ СФРЈ) и осуђен на казну затвора у трајању од 2 (двје) године и 6 (шест) мјесеци, те је на основу члана 99. став 1. Закона о кривичном поступку Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 53/12, у даљем тексту: ЗКП РС), обавезан да накнади трошкове кривичног поступка у износу од 643.80,00 КМ. Истом пресудом, на основу члана 298. тачка в) ЗКП РС, оптужени је ослобођен од оптужбе да је починио кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ, на штету оштећеног Ж.С., те је на основу члана 297. тачка г) ЗКП РС донијета и пресуда којом се одбија оптужба да је оптужени починио кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ, на штету Л.П. и С.П..

Доношењу ове пресуде претходила је пресуда овог суда број 11 0 К 001339 12 Кж од 27.11.2012. године, којом је уважена жалба браниоца оптуженог и укинута пресуда Окружног суда у Добоју број 11 0 К 001339 11 К од 16.07.2012. године, те предмет враћен том суду на поновно суђење.

Против цитиране пресуде Окружног суда у Добоју, која је донесена након поновљеног суђења, жалбе су благовремено изјавили окружни тужилац у Добоју и бранилац оптуженог.

Обје жалбе су изјављене из свих жалбених основа. Приједлог жалбе тужиоца је да се побијана пресуда преиначи у ослобађајућем дијелу, тако што ће се оптужени огласити кривим и осудити на казну затвора или да се иста укине у ослобађајућем дијелу, укључујући и дио који се односи на оштећене М.С., П.Ж., Д.Т. и Г.Т., те да се одржи претрес пред Врховним судом Републике Српске или да се побијана пресуда преиначи у осуђујућем дијелу у одлуци о казни, тако што ће се оптужени теже казнити. Приједлог жалбе браниоца оптуженог је да се побијана пресуда преиначи тако што ће се оптужени у цијелости ослободити од оптужбе или да се побијана пресуда укине у осуђујућем дијелу и у том дијелу предмет врати првостепеном суду на поновно суђење.

Тужилац није подносио писмени одговор на жалбу браниоца, док је бранилац оптуженог у свом писменом одговору на жалбу тужиоца предложио да се та жалба одбије као неоснована.

На сједници вијећа одржаној дана 13.11.2014. године, жалиоци су изложили жалбе, остали код свих навода и приједлога из жалби, а бранилац оптуженог је остао и код свог писменог одговора на жалбу тужиоца, па је након вијећања, вијеће закључило, а имајући у виду садржај жалбених приговора тужиоца и браниоца оптуженог, прије свега у основима побијања пресуде због битних повреда одредаба кривичног поступка, а и због погрешно утврђеног чињеничног стања, да се у овом кривичном предмету не може донијети мериторна одлука, без одржавања претреса пред овим судом, па је тако и одлучено рјешењем број 11 0 К 001339 14 Кж 2 од 13.11.2014. године.

На претресу пред овим судом одржаном дана 24.03.2015. године, републички тужилац је одустао од жалбе у дијелу који се односи на оштећене М.С., П.Ж., Д.Т. и Г.Т., те је измјенио оптужницу и то по ставу овог суда, у корист оптуженог, обзиром да је из чињеничног описа изоставио наведена оштећена лица, па је тако измјењеном оптужницом, оптуженом ставио на терет далеко мању количину криминалних радњи у односу на првобитну (касније измјењену оптужницу). У завршној рјечи републички тужилац је предложио да се жалба окружног тужиоца у дијелу који се односи на оштећеног Ж.С. уважи, те оптужени огласи кривим и осуди по закону. Бранилац оптуженог је остало код свих навода и приједлога жалбе, као и навода, изнесених на сједници вијећа, те у коначности предложио да се његова жалба уважи, побијана пресуда преиначи и оптужени ослободи од оптужбе, а да се жалба тужиоца одбије као неоснована. Оптужени се придружио излагању свог браниоца, те истакао да није починио кривично дјело за које се терети.

Вијеће је на претресу прихватило све доказе оптужбе и одбране, изведене на главном претресу пред првостепеним судом.

Оцјеном свих изведених доказа на главном претресу пред првостепеним судом, оцјеном жалбених приговора у свим основима побијања првостепене пресуде, а цијенећи и одговор браниоца на жалбу тужиоца, овај суд је одлучио као у изреци ове пресуде из слиједећих разлога:

У вези са приговорима обје жалбе, који се односе на битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС, како је већ наведено, овај суд је оцјенио да је првостепени суд заиста починио ову битну повреду, на начин што је изрека побијане пресуде противријечна њеним разлозима, јер је у изреци пресуде наведено да су оштећени Б.Т., В.М., М.С., Р.С., П.Ж., Д.Т. и Г.Т., цивили, док за оштећеног Ж.С. није наведено да је и он цивил, из чега прозилази да побијана пресуда не прихвата да је оштећени С. био цивил, док је у образложењу побијане пресуде (страна 11. последњи пасус), наведено да су сва ова лица, па и оштећени С., имала статус цивила, а затим је на страни 21. констатовано да тужилац није доказао да је оштећени С. имао статус цивила, те да је утврђено да је исти био борац, а с тим у вези, ратни заробљеник, због чега није могао уживати заштиту према Женевској конвенцији о заштити цивилних лица за вријеме рата. Првенствено из ових разлога, овај суд је и одлучио да отвори претрес, након којег је отклонио наведену битну повреду одредаба кривичног поступка.

Неосновани су приговори жалбе браниоца да је првостепена пресуда захваћена битним повредама одредаба кривичног поступка из члана 311. став 2. ЗКП РС, јер супротно наводима из ове жалбе, првостепени суд је цијенио све доказе изведене на главном претресу који се односе на осуђујући дио побијане пресуде, а такође је дао разлоге и за неприхватање појединих доказа одбране, које у цијелости прихвата и овај суд.

Приговори жалбе браниоца оптуженог којима се указује на изостанак разлога о одлучним чињеницама, у осуђујућем дијелу побијане пресуде, су по оцјени овог суда неосновани, јер је првостепени суд у овом дијелу побијане пресуде, дао разлоге о свим одлучним чињеницама, а такође је оцјенио и вјеродостојност противријечних доказа. Сасвим је друго питање што се овом жалбом оспорава валидност датих разлога, међутим, приговорима таквог карактера се у суштини оспорава правилност оцјене доказа, што представља приговор чињеничног карактера, због чега је овај суд оцјенио основаност тих приговора у оквиру жалбеног основа погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Супротно наводима из жалбе браниоца оптуженог, чињенична утврђења првостепеног суда, која се односе на тачке 1. и 2. изреке побијане пресуде (тачке 2 и 4. ове пресуде) су потпуна и правилна. Она се заснивају на бројним доказима на које се побијана пресуда позива у образложењу, износи њихов садржај и оцјењује их на начин који прописује одредба члана 295. став 2. ЗКП РС. У овом сегменту побијања пресуде, жалба браниоца са једне стране оспорава учешће оптуженог у нечовјечном поступању са затвореницима, а са друге стране оспорава статус цивила оштећених Б.Т., Р.С. и В.М. У погледу учешћа оптуженог

у нечовјечном поступању са затвореницима, првостепени суд је дао увјерљиве и ваљане разлоге, које у цијелости прихвата и овај суд.

Наиме, првостепени суд је правилно оцјенио исказе свједока оптужбе и на основу истих правилно утврдио постојање објеката гдје су били затворени припадници српске националности, првенствено са подручја Општине Д., те присуство оптуженог у критичном периоду управо у тим просторијама (дом ... и хангар Р.). Оцјеном исказа саслушаних свједока оптужбе, првостепени суд је правилно утврдио да је управо оптужени И.П. лице које је нечовјечно поступало према оштећеним Б.Т., Р.С. и В.М. Разлике у исказима које су свједоци дали прије и у току главног претреса, на којима указује жалба браниоца, се не односе на битне чињенице. Чињеница да првостепени суд није оцјенио доказе на начин на који одбрана то цијени, те да није посебно анализирао сваки сегмент исказа који су свједоци дали, било током многобројних саслушања у фази истраге, било на главном претресу, не чини побијану пресуду мањкавом и непотпуном, већ јасном и концентрисаном на битне елементе кривичног дјела за које се оптужени терети. Оцјена доказа, као битан елемент садржаја пресуде, треба да садржи образложење због чега и на основу чега је суд утврдио (или није утврдио) постојање битних елемената кривичног дјела, те на који начин је цијенио противријечне доказе који су у том контексту изведени, али то не значи да је суд у обавези да појединачно разјасни сваку разлику у исказима свједока. Дакле, по оцјени овог суда, побијана пресуда је дала ваљане и исцрпне разлоге због чега одређене чињенице узима као доказане, те правилно образложила на који начин је цијенила одређене разлике у исказима које су свједоци дали прије и у току главног претреса.

Такође супротно жалбеним приговорима браниоца оптуженог, побијана пресуда је анализирао и по оцјени овог суда, правилно оцјенила исказе свједока одбране, као неприхватљиве у дијелу који се односи на тврдњу одбране да оптуженог нико није познавао и називао надимком „Мунгос“, јер искази већине саслушаних свједока оптужбе потврђују управо супротно.

Приговори жалбе браниоца оптуженог којима се оспорава статус цивила оштећених Б.Т., Р.С. и В.М., овај суд је оцјенио заједно са приговорима жалбе тужиоца којима се тврди да је оштећени Ж.С. имао статус цивила.

Наиме, сходно одредби члана 3. IV Женевске конвенције, као један од предуслова за постојање самог кривичног дјела које се оптуженом ставља на терет, нужно је да се утврди да ли су његове радње биле усмјерене према заштићеној категорији – цивилима. Из садржаја одредбе заједничког члана 3. Женевских конвенција, произилази да заштићену категорију становништва чине лица која не учествују непосредно у непријатељствима, укључујући ту и припаднике оружаних снага који су положили оружје и лица онеспособљена за борбу усљед болести, рањавања, лишавања слободе или било ког другог разлога.

Жалба браниоца оптуженог је заступала тезу да су оштећени били припадници ВРС, обзиром да је према Увјерењима Одјељења за ... Општине Д., потврђена ангажованост у рату оштећенима Р.С., Б.Т. и Ж.С. због чега, по ставу ове жалбе, они нису имали статус цивила, док је тужилац у жалби, као и на претресу пред овим судом тврдио да су сви наведени оштећени, као и оштећени Ж.С., имали статус цивила.

Прије свега, овај суд наглашава, да сама чињеница што је неким лицима потврђено учешће у рату, односно, да им је признат статус борца, не значи, сама по себи да таква лица немају статус цивила.

Обзиром да ни из једног доказа не произилази да је оштећени В.М. био учесник у рату, нити да је имао статус борца, нити постоји било какав доказ да је на било који начин учествовао у пружању отпора непријатељској најезди (у смислу члана 50. Протокола I уз Женевске конвенције, а у вези са чланом 4А III Женевске конвенције), то и овај суд неспорно утврђује да је овај оштећени имао статус цивила, како је то правилно утврђено и од стране првостепеног суда.

Надаље, и поред чињенице што је оштећенима Р.С., Б.Т. и Ж.С. признат статус борца, ипак и по оцјени овог суда, исти су имали статус цивила, обзиром да из њихових сагласних изјава произилази да им је само формално признато учешће у рату од дана заробљавања. Наиме, не само оштећени, већ и свјedoци С.П. и Л.П. (који су заробљени истог дана, у мјесту Ч., као и оштећени) су исказали да је наведеног дана у мјесту Ч. заробљено већи број цивила -српске националности, да у моменту заробљавања нису били припадници ни једне војне формације, ни на који начин нису учествовали у ратним дешавањима, нису носили никакве униформе, нити су имали оружје, осим Ж.С., који је код себе имао пиштољ, којег је наслиједио од оца, те да је тог истог дана 26.04.1992. године на Ч.у заробљено више лица – цивила и сви су одведени у Дом ..., гдје је већ било заточено већи број цивила српске националности. Све наведено указује да се ова лица не могу подвести под категорију коју прописује члан 50. став 6. Протокола I уз Женевске конвенције. Дакле, све те чињенице говоре у прилог закључку да су исти, у моменту када су лишени слободе и одведени у просторије Дома ... у Д., имали статус цивила, а тиме и статус заштићених лица према одредби заједничког члана 3. Женевских конвенција.

Због напријед наведеног, овај суд, супротно наводима из жалбе браниоца, те супротно утврђењу првостепеног суда, утврђује да је и Ж.С. имао статус цивила. Ово стога што, са једне стране, чињеница што је исти у моменту заробљавања код себе имао пиштољ, сама за себе, не значи да исти није имао статус цивила, обзиром да је положио оружје, а са друге стране, чак и када би се прихватило да овај оштећени нема статус цивила, неспорна је чињеница да је како у Дом ... у Д., тако и у хангару Р., било заточено, углавном цивилно становништво, па присуство појединаца у тим заточеничким објектима, који нису имали статус цивила, не мијења цивилни карактер заточеника. Осим тога, у конкретном случају јасно је да се не може узети да постоји реални стицај кривичних дјела ратни злочин против цивилног становништва и ратни злочин против ратних заробљеника, већ да постоји само једно кривично дјело, јер је само једном повређено заштићено добро и остварена само једна забрањена посљедица, а радње оптуженог које би (по ставу одбране) евентуално имале обележја кривичног дјела ратног злочина против ратних заробљеника је предузимао само према једном лицу – оштећеном Ж.С., док су радње са обиљежјима кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва доминантније и претежније, јер их је предузимао према тројици оштећених, који су несумњиво имали статус цивила. Према томе, радње са обележјима кривичног дјела ратног злочина против ратних заробљеника се не могу самостално процењивати, нити се могу

сматрати посебним кривичним дјелом, већ управо и само као једно кривично дјело.

Надаље, из исказа свједока оштећеног Ж.С., неспорно се утврђује да је управо оптужени И.П. у три наврата, у периоду од 28.04.1992. године до друге половине јуна 1992. године, предузимао радње описане у тачкама 1., 3. и 5. изреке ове пресуде, лично или давајући знак другим припадницима ХВО, нарушавао тјелесни интегритет овог оштећеног, физичким злостављањем, те свјесно и вољно истом наносио физичку и психичку бол. Наиме, оштећени С. је у битном исказао да је у групи која га је лишила слободе био и оптужени И.П., који је у то вријеме био познатији као М., да је то био њихов први контакт, да је касније од њему блиских људи сазнао да је И.П. М., да су га навече истог дана, када је доведен у Дом ..., пребацили у подрумске просторије Дома ..., одакле је изашао 11.05.1992. године, да је 28.04.1992. године одвежен на исљеђивање код оптуженог, да не зна гдје ни како јер су им биле набијене вреће на главу, да их је возио Е.К., да су га у тој просторији мучили на разне начине, да је извјесни З.Ч. хтио да му пуца кроз кољено, оружјем "Заги", да је из Дома ... извођен два пута, те два пута из хангара, да га је испитивао оптужени, да су извођења увијек била ноћу, никада дању, да су испитивања прекидана тучњавом, да су ударања трајала 2-3 сата, да су га ударали свим и свачим, ногама, рукама, трећи пут га је испитивао човјек који се представио као адвокат из С.Б., да је био "изнад" оптуженог, да када је то лице напустило ту просторију, да су га оптужени и још неки припадници ХВО-а почели снажно ударати ногама и рукама, да је био по 3, 4, 5, 6 сати у несвјесном стању, да је био по 10-15 дана у једном ошамућеном стању, да није био свјестан неких ствари али да се оптуженог веома добро сјећа јер је сав страх потицао од М., да су људи хтјели да врше самоубиство чим се спомене да долази М..

Овај суд је у цијелости прихватио исказ свједока оштећеног Ж.С., јер је исти категоричан, јасан и логичан, те је у битним сегментима, сагласан са исказима већег броја саслушаних свједока оптужбе, као што су Б.Т., М.Ш., Ч.П., те Д.К. Осим тога, свједок С. је био потпуно сигуран и категоричан у својој изјави да је управо оптужени И.П. учествовао у његовом физичком злостављању. По оцјени овог суда, овај свједок (за којег ни одбрана није оспорила да је био физички и психички злостављан), није имао никакав разлог да лажно свједочи, па самим тим, ни да лажно терети оптуженог.

Исказ оптуженог, те исказе свједока одбране, у дијелу који се односе на радње оптуженог у односу на оштећеног С., овај суд није прихватио, јер су исти у супротности са исказом самог оштећеног, те исказима осталих свједока оптужбе.

Извјесне разлике које постоје у многобројним исказима како свједока Ж.С., тако и осталих свједока, које су дали у овом кривичном предмету, како на главном претресу, тако и у истрази, резултат су протеча времена од преко 20 година, у којем се многи детаљи догађаја могу заборавити, гдје се не може од свједока очекивати да памте све детаље и околности догађаја, којих је било много и одвијали се на различитим локацијама или да се на идентичан начин сјете свих појединости предметних догађаја, имајући при том у виду да се радило о ратним догађајима, која су свакако једно стресно искуство, па је логично да се свједоци

неких детаља сјећају боље, а неких слабије, што све, неминовно не руши кредибилитет ових свједока. У сваком случају, искази свједока оштећеног Ж.С., те већи број осталих свједока оптужбе се у много чему преплићу, надовезују и допуњују, те на тај начин чине једну потпуну и објективну слику о учешћу оптуженог у критичним догађајима. Осим тога, ненавођење оптуженог као извршиоца дјела у неким од ранијих исказа појединих свједока, не значи да ти свједоци на претресу пред првостепеним судом нису говорили истину, како се то у жалби браниоца истиче, обзиром да су исти саслушавани о догађајима у објектима на подручју Општине Д. гдје су били заточени цивили српске националности, од стране разних служби у различитим поступцима према више осумњичених.

Имајући у виду све напријед наведено, овај суд налази да је доказано да је оптужени И.П. починио кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ, на начин описан у изреци ове пресуде, обзиром да је и према утврђењу првостепеног суда, које прихвата и овај суд, неспорно утврђено да се предметни догађај десио у вријеме оружаног сукоба, да је оптужени био припадник ХВО, да су оштећени Б.Т., В.М. и Р.С. били цивили, те утврђења овог суда у вези са статусом оштећеног Ж.С., да постоји узрочна веза између оружаног сукоба и предузетих радњи оптуженог према оштећенима, према којима је оптужени нечовјечно поступао, наносећи им велике патње и повреде тјелесног интегритета, чиме се у радњама оптуженог стичу сва битна обилежја бића кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ.

Утврђујући питање виности оптуженог, као његовог субјективног односа према извршеном кривичном дјелу, овај суд прихвата закључак побијане пресуде да је оптужени предметно кривично дјело починио са директним умишљајем, јер је у потпуности био свјестан кривичног дјела и хтио је његово извршење. Наиме, оптужени је користећи ситуацију постојања оружаног сукоба између организованих оружаних снага ВРС, с једне стране и А БиХ и ХВО, с друге стране, као припадник 103 Д. бригаде, ХВО, на подручју Општине Д., примјењивао мјере застрашивања према заштићеној категорији становништва и нарушавао њихов тјелесни интегритет, физичким злостављањем, знајући да је такво поступање забрањено, како одредбама домаћег, тако и међународног права, при чему је био свјестан да су оштећени Б.Т., В.М. и Р.С., као цивили, имали статус заштићених лица. Такође овај суд утврђује да је оптужени и у погледу радње које је предузимао према оштећеном Ж.С., поступао са директним умишљајем, обзиром да је неспорно да је и према овом оштећеном примјењивао мјере застрашивања и нарушавао његов тјелесни интегритет, физичким злостављањем и поред упитне свјести оптуженог у погледу статуса овог оштећеног, јер је био свјестан да и према њему предузима забрањене радње (чак и у ситуацији да је имао свјест да се ради о ратном заробљенику). Дакле, оптужени је имао свијест о дјелу и свим околностима догађаја, поступао је у таквим околностима које му омогућавају доминацију над жртвама које су у датој ратној констелацији немоћне да пруже отпор или да се заштите, из чега произилази поуздан закључак о хтијењу дјела односно о директном умишљајном поступању. При том, супротно наводима из жалбе браниоца, правилан је став првостепеног суда да учинилац не мора бити свјестан да својим поступцима крши

правила међународног права, јер повреда правила међународног права у оквиру тог дјела, представља објективни услов инкриминације.

Првостепену пресуду због одлуке о казни побијају и тужилац и бранилац оптуженог. Тужилац предлаже да се пресуда преиначи у одлуци о казни и да се оптуженом изрекне већа казна од оне изречене том пресудом, док бранилац предлаже да се оптуженом изрекне мања казна.

Испитујући у овом дијелу првостепену пресуду, те имајући у виду да је овом пресудом оптужени оглашен кривим и за радње које му се оптужбом стављају на терет и према оштећеном Ж.С. (за разлику од првостепене пресуде), овај суд налази да је жалба браниоца неоснована, а да је жалба тужиоца основана. Наиме, овај суд прихвата све олакшавајуће околности које је на страни оптуженог утврдио првостепени суд и на које се у одлуци о казни у образложењу позива побијана пресуда (да се добровољно одазивао на све позиве правосудним органима БиХ, будући да према истом, као држављанину и РХ нису могле бити примјењене принудне мјере, његово коректно држање на суду, његову неосуђиваност, да је породичан - отац је троје дјеце од којих је једно малољетно, те протек времена од 22 године од извршења дјела, којем протеклу оптужени није допринио). И по оцјени овог суда, све наведене олакшавајуће околности у свом збиру представљају особито олакшавајуће околности, које указују да се и са ублаженом казном може постићи сврха кажњавања, због чега је примјеном одредбе члана 42. став 2. и 43. став 1. тачка 1. КЗ СФРЈ, оптуженом одмјерио казну испод границе прописане законом за ово кривично дјело. Међутим, насупротив ставу првостепеног суда, овај суд на страни оптуженог налази отежавајућу околност, а то је бројност инкриминисаних радњи (према чињеничном стању које је утврдио овај суд). Имајући у виду наведено, овај суд је оптуженог осудио на казну затвора у трајању од 4 (четири) године, налазећи да је та казна у свему примјерена тежини почињеног дјела, степену кривице оптуженог и околностима под којима је то дјело учињено.

На основу члана 108. став 3. ЗКП РС оштећени су упућени да свој имовинско-правни захтјев остварују у парничном поступку.

Обзиром да је донијета пресуда којом је оптужени оглашен кривим, овај суд га је на основу одредбе члана 99. став 1. ЗКП РС, обавезао да накнади трошкове овог кривичног поступка у износу од 643,80 КМ, од чега износ од 343,80 КМ се односи на трошкове свједока, док се преостали износ односи на награду и накнаду вјештаку судске медицине, те га обавезао на плаћање судског паушала у износу од 300,00 КМ, сматрајући да је тај износ сразмјеран дужини трајања кривичног поступка, те имовинским приликама оптуженог.

Због свега наведеног ваљало је жалбу браниоца оптуженог одбити као неосновану, а уважавањем жалбе окружног тужиоца у Добоју, преиначити првостепену пресуду и одлучити као у изреци ове пресуде.

Записничар
Соња Матић

Предсједник вијећа
Драгомир Миљевић

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛИЈЕКУ:
Против ове пресуде жалба није дозвољена

Тачност отправака овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић